

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Bakı İdarəetmə və Texnologiya kolleci

“Maliyyə və kredit”

fənninin

PROQRAMI

040401 - “ Mühəsibat uçotu “

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Bakı
İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin Metodiki
şurasının 15 sentyabr 2017-ci il tarixli iclasının
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

(Protokol № 1)

Bakı - 2017

Tərtib etdi:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

İsmayılova Aidə Vəli

Redaktor:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

Rüstəmovə Solmaz Talış

Rəy verənlər:

Bakı İdarəetmə və Texnologiya
Kollecinin ixtisas müəllimi

1.Qəmbərova Sevinc Ağasəf

Elm və Təhsil Mərkəzi

Təfəkkür Universitetinin professoru

2.Əzizov R.N.

İZAHAT VƏRƏQİ

Fənnin tədrisinə ayrılan saatların miqdarı 60 saatdır (30 saat müəhazirə və 30 saat məşğələ). Fənn proqramında kursun predmeti və vəzifələri, fənnin quruluşu və onun digər fənlərlə əlaqəsi, habelə istifadə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri haqda məlumat verilir. “Maliyyə və kredit” fənn proqramında tələbələrə qanun və digər normativ sənədlər, maliyyənin mahiyyəti, funksiyaları, kredit sistemində olan güzəştlər və yeniliklər təqdim edilir. Milli bankın pul-kredit siyasəti alətləri dəsti, pul-kredit siyasətinin bank sistemində əməliyyatları izah edilir. Kursun səmərəli tədrisi və tələbələr tərəfindən asan mənimsənilməsi məqsədi ilə mövzular aşağıdakı formada qruplaşdırılmalıdır:

- Maliyyənin mahiyyəti və funksiyaları.
- Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi.
- Maliyyə siyasəti, maliyyə siyasətinin mahiyyəti və prinsipləri.
- Kreditin mahiyyəti, quruluşu və funksiyaları.
- Müasir kredit sistemi.
- Kreditin növləri, prinsipləri və formaları.

MÖVZULAR ÜZRƏ SAATLARIN PAYLANMASI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Seminar
1.	Pulun mahiyyəti və rolu, pul sistemi	2	2
2.	Pul tədavülü	2	2
3.	Nağdsız hesablaşmalar	4	4
4.	Maliyyənin mahiyyəti və rolu	4	4
5.	Maliyyə sistemi	4	4
6.	Maliyyənin idarə edilməsi və maliyyə nəzarəti	2	2
7.	Kreditin mahiyyəti və rolu	4	4
8.	Kredit sistemi	2	2
9.	Qiymətli kağızlar və birjalar	2	2
10.	Beynəlxalq maliyyə-kredit münasibətləri	2	2
11.	Maliyyə menecmenti	2	2
Cəmi: 60 saat			

MÖVZULAR VƏ ONLARIN İZAHİ

Mövzu 1. Pulun mahiyyəti və rolu. Pul sistemi - 4saat

Pulun meydana gəlməsi, mahiyyəti və rolu. Pulun funksiyaları. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əmtəə-pul münasibətləri, pulun rolunun artması.

Manatın sabitliyinin təmin olunması yolları. Pulun denominasiyası. Pul sistemi, onun əsas ünsürləri.

Mövzu 2. Pul tədavülü - 4 saat

Pul dövriyyəsi. Nağd və nağdsız dövriyyə. Nağd pul tədavülünün təşkili prinsipləri. Tədavüldə olan pul kütləsinin həcmi və ona təsir edən amillər. Pul tədavülünün qanunu. Pul aqreətləri. Pul tədavülünün proqnozlaşdırılması və nizamlanması. Emissiya kassa işinin təşkili.

Mövzu 3. Nağdsız hesablaşmalar – 8 saat

Nağdsız hesablaşmaların mahiyyəti. Nağdsız hesablaşmaların təşkili prinsipləri. Bank hesabları. Hesablaşma sənədləri. Nağdsız hesablaşmaların formaları. Ödəniş tapşırıqları ilə hesablaşmalar.

İnkasso sərəncamları ilə hesablaşmalar. Akkrediv üzrə hesablaşmalar. Plastik kartlarla hesablaşmalar

Mövzu 4. Maliyyənin mahiyyəti və rolu – 8 saat

Maliyyənin mahiyyəti, zəruriliyi və onun digər iqtisadi kateqoriyalarla qarşılıqlı əlaqəsi. Maliyyənin funksiyaları. Maliyyənin geniş təkrar istehsalda rolu. Maliyyə siyasəti. Maliyyə nəzarəti, onun növləri, metodları. Qeyri dövlət maliyyə nəzarəti. Maliyyənin idarə olunması. Maliyyənin idarə olunmasının avtomatlaşdırılma sistemi.

İqtisadiyyatın nizamlanmasında maliyyədən istifadə edilməsi. Maliyyə-iqtisadi stimullaşdırma aləti kimi. Müəssisələrdə maliyyə stimulları sistemi. Maliyyə resurslarının investisiyalarının səmərəli istiqamətləri, həvəsləndirmə fondları. İstehsalın intensivləşdirilməsinin büdcə metodları. Xüsusi maliyyə güzəştləri və sanksiyalar.

Mövzu 5. Maliyyə sistemi – 8 saat

Maliyyə sisteminin mahiyyəti, sferaları və həlqələri. Maliyyə sistemi həlqələrinin vəzifələri. Dövlət büdcəsinin mahiyyəti və rolu. Büdcədən kənar fondlar, sosial inkişafda onların rolu. Sığortanın sosial - iqtisadi mahiyyəti və rolu. Təsərrüfat subyektlərinin maliyyəsi. Maliyyə sistemi həlqələrinin oxşar və fərqli cəhətləri, qarşılıqlı əlaqələri.

Mövzu 6. Maliyyənin idarə olunması və maliyyə nəzarəti - 4saat

Maliyyənin idarə olunmasının mahiyyəti və metodları. Maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi və onların vəzifələri. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə planlaşdırılması və proqnozlaşdırılması. Maliyyənin idarə olunmasının avtomatlaşdırılma sistemi. Maliyyə nəzarətinin zəruriliyi və məzmunu. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları. Dövlət maliyyə nəzarəti orqanları sistemi və onların funksiyaları. Qeyri dövlət maliyyə sistemi.

Mövzu 7. Kreditin mahiyyəti və rolu – 8 saat

Kredit iqtisadi kateqoriya kimi. Kreditin zəruriliyi və rolu. Kreditin funksiyaları. Kreditin əsas prinsipləri, formaları, növləri. Kredit islahatları, kredit münasibətlərinin inkişafında onun rolu. Müasir dövrdə pul-kredit siyasəti.

Mövzu 8. Kredit sistemi - 4 saat

Kredit sistemi haqqında anlayış. Bankların tarixi inkişaf mərhələləri. Bank sistemi, onun yenidən qurulması. Mərkəzi bank, onun vəzifələri və funksiyaları.

Kommersiya bankları, kredit sistemində onların rolu. Kommersiya banklarının yerinə yetirdiyi əməliyyatlar. Digər maliyyə kredit qurumları, onların fəaliyyət sahələri. Kredit sisteminin inkişaf perspektivləri. Dövlət kreditinin zəruriliyi və hüquqi əsasları.

Mövzu 9. Qiymətli kağızlar və fond birjaları – 4 saat

Maliyyə kapitalı və qiymətli kağızlar. Səhmdar cəmiyyətlər. Borc öhdəlikləri. Qiymətli kağızlar bazarı və fond birjaları. Birja əməliyyatları. Birja fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi. Birjadankənar bazar.

Mövzu 10. Beynəlxalq maliyyə-kredit münasibətləri – 4 saat

Beynəlxalq kreditin mahiyyəti və əsas formaları. Beynəlxalq valyuta münasibətləri. Beynəlxalq Hesablaşmalar, onların formaları.

Tədliyyə balansı, mahiyyəti və quruluşu. Beynəlxalq kredit münasibətləri. Beynəlxalq, regional valyuta-kredit və maliyyə təşkilatları.

Mövzu 11. Maliyyə menecmenti – 4 saat

Maliyyə menecmenti-maliyyənin idarə edilməsi sistemi və mexanizmi kimi. Maliyyə menecmentinin məqsədi, vəzifələri və funksiyaları. Maliyyə menecmentinin idarəetmə obyektləri. Maliyyə menecmentinin subyektləri. Maliyyə planlaşdırılması. Müəssisənin maliyyə vəziyyətinin təhlilinin məqsədi və vəzifələri.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının qanunları.
2. "Maliyyə, pul tədavülü və kredit" dərslik.Bakı, 2006.
3. "Pul,kredit və banklar" dərslik.Bakı, 2000.
4. "İqtisadi nəzəriyyə" dərslik ,Bakı, 2001.
5. Z.Vəliyev "Büdcə" 2010
6. N.A. Novruzov, X.Ə.Hüseynov "Maliyyə" 2007
7. A.D.İ.U. maliyyə kafedrası "Maliyyə" 2010
8. Dövri mətbuat.

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin
müəllimi İsmayılova Aidə Vəli qızının
“Maliyyə və Kredit” fənni üzrə hazırladığı
proqramına

R Ə Y

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin müəllimi İsmayılova Aidə Vəli qızının “Maliyyə və kredit” fənnindən tərtib etdiyi proqram “Mühasibat uçotu” ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün nəzərdə tutulub.

Tərtib edilmiş proqram 60 saat həcmində nəzəri və praktiki işləri əhatə edir və tələb olunan mövzuların verilən həcmdə öyrənilməsinə nəzərdə tutur.

Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə və kredit müasir pul kredit sistemi ,Azərbaycanın pul sisteminin inkişafı,inflyasiya,onun forma və növləri,maliyyənin mahiyyəti,funksiyaları,maliyyə sistemi,maliyyə siyasəti,kredit bazarı və orada baş verən proseslər,Mərkəzi Bank siyasəti,borc kapitalında həlledici rol oynayır.

Proqram müəyyən qədər qoyulan tələbi ödəyir.

Proqramın tədrisdə istifadə edilməsini məqsədə uyğun hesab edirəm.

S.Qəmbərova

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin müəllimi

BAKI İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECİ

Kollecın “ _____ ” fənn birləşmə komissiyasının

“ _____ ” _____ 201_-ci il tarixli ___ sayılı

PROTOKOLUNDAN ÇIXARIŞ

İştirak etdilər:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____ .....

Eşidildi: _____ qızı (oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə tədris proqramının müzakirəsi və təsdiqi

Qərar:

“ _____ ” fənni üzrə _____ tərtib etdiyi proqram tədris üçün məqsədəuyğun hesab edilərək bəyənilsin. Proqram təsdiq olunmaq üçün Kollecın pedaqoji şurasının müzakirəsinə verilsin.

“ _____ ”
fənn birləşmə komissiyasının sədri: _____

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECI

Pedaqoji şuranın “ _____ ” _____ 201_ -ci il tarixli _____ sayılı

PROTOKOLUNDAN ÇIXARIŞ

Gündəlik məsələ:

“ _____ ” fənn birləşmə komissiyasının üzvü _____ qızı(oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə tədris proqramının müzakirəsi və təsdiqi.

Qərar:

Kollecın müəllimi _____ qızı(oğlu) tərəfindən yazılmış “ _____ ” fənni üzrə proqrama qrif almaq üçün rəy verilməsini Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyindən xahiş edirik.

Bakı İdarəetmə və Texnologiya kollecının
direktoru:

_____

Pedaqoji Şuranın katibi:

Ruxsarə Nəşibova